

Sámi fágagirjjálaš čálliid ja jorgaleaddjiid searvi
Fitnodatgeaidnu 13
9735 Kárášjohka

Tromsa ja Kárášjohka 08.09.2016

Sámediggi
Ávjovárgeaidnu 50
9730 Kárášjohka

Gulaskuddancealkámuš Sámediggeráđi čilgehussii sámi girjjálašvuoda birra

Sámi fágagirjjálaš čálliid ja jorgaleaddjiid searvi atná buorrin go Sámediggi lea čállán čilgehusa sámi girjjálašvuoda birra, ja mii áinnas buktit cealkámuša čilgehussii.

SFS váilla eanet višuvnnaid fágagirjjálašvuoda hárrái, ja iešalddes oppanassii ge sámi girjjálašvuoda boahteáiggi hárrái. Dat lea namuhuvvon muhto lea unnán gieđahallon cealkámušas. Dás jurddašit áššiid dego girjjálašvuoda sadji servodagas, dan mearkkašumi kulturhistorjjálaš gáldun, girjjálašvuoda potenciála cuiggodit ja kommenteret servodaga, girjjálašvuoha vuostefápmun ja gielalaš ovdánahttin. Sámedikki čilgehusas lea sávahahtti ahte livččii eanet áigequovdil govva das mii girjjálašvuoha lea ja mii dat sáhtášii leat.

Sámediggi ii berre sirret nu garrasit go dássáži lea dahkan, sámi fága- ja čáppagirjjálašvuoda gaskkas. Sámi kulturpolitihkas dat guokte suorggi gullaba oktii, ja Sámedikki dálá politihkka ráhkada joavdelas gaskkaid gokko dat servodagas eai duođaid gávdno.

Jagi 2000 Bondevik ráđđehus ásahii Sámeálbmoga foandda, mii galggai leat kollektiivva buhtadussan dáruiduhttinpolitihka dihte. 2013 heaittihii Olgešbellodaga-Ovddádusbellodaga ráđđehus dán foandda, ja mearridii baicce addit sámi doaimmaide 5 mill NOK jahkái fásta doarjjan. Sámediggi berrešii bargat dainna ulbmiliin ahte ásahuvvošii foanda mas lágádusat sáhtášedje ohat buvttadoarjaga, vai guhkes giehtačálusráiddut nogašedje. Buot sáme gielat leat áitojuvnon, ja sámi servodat dárbbasivččii albma girjjálašvuoda kanona. Dán ovddasvástádusa ferte Norgga ráđđehus váldit, garra dáruiduhttinvažiid dihte.

Sámi fágagirječálliid ja jorgaleaddjiid searvi juolluda jahkásaččat bargostipeandda (100 000 kr) ovtta dokumeantáragirjji čállimii. Lágádus mii áigu almmuhit dan,

sáhtttá maid ohcat searvvis deaddilandoarjaga (30 000 kr). Go lágádus sádde dakkár prošeaktastipeandda giehtačállosa, de berrešii dat vuoruhuvvot maiddái Sámedikki bealis. Dan leat vuos fágaolbmot árvvoštallan ja dohkkehan, ja de lea vel dohkkehuvvon lágádusa bealis, ja oassi deaddileamis lea jo ruhtaduvvon searvvi bealis.

Sámi girjjálašvuohta maid galgá ovddastit jiena mii gullošii olggobeale Sámi, ja dalle ferte sámi girjjálašvuohta jorgaluvvot eará gielaide, muđui šattašii áibbas jávoheapme stuorraservodaga ja servodatságastallama hárrái. Sámediggi ferte joatkit barggu oazžun dihte ovttasbarggu NORLA-ásahusain, vai livččii vejolaš fidnet jorgalandoarjaga maiddái sámegiel girjjiid jorgaleapmái. Sámi girjjálašvuohta galggašii oidnojuvvot oassin Norgga girjjálašvuođas, mii lunddolaččat gullá NORLA bargosuorgái.

Girjjálašvuođa gaskusteapmi – Mis galggašii sámis leat sullasaš go Norggas “leser søker bok” ásahus. Dien ásahus leat odne 9 olbmo olles virggis bargamin dáinna ahte Norgga girjjálašvuohta ovdána ja gávnnašii lohkiid. Sámis mis ii leamaš sullasaš, ovdal go Sámi girjjálašvuođaguovddáš álggahii geahččalan prošeavtta 2014:s. Dát sámi ásahus galggašii beassat joatkit dán dehálaš doaimma maŋŋá jagi 2016 go geahččalanáigodat lea luohpahuvvon

Sámi fágagirjjálaš čálliid ja jorgaleaddjiid searvvis leat golbma višuvnna sámi fága-, ja obalohkái sámi girjjálašvuođa hárrái:

- Sámi servodagas galgá leat iežas fágagirjjálašvuođa corpus sámegillii mas gávdná girjjálašvuođa man vuodđu vuolgá sámi servodagas ja sámi kultuvrras. Dát eaktuda ahte Sámediggi bargá ruhtademiin, nu ahte dehálaš giehtačállosat almmuhuvvojit. Lea erenoamáš dehálaš ahte olles skuvlavuogádagas, vuodđoskuvllas gitta universitehta rádjái, leat buorit fága- ja dokumentáragirjjit, vai ohppiin ja eará lohkkiiin livčče girjjit mat leat heivehuvvon ođđaseamos skuvlaplánaid ja servodatovdáneami mielde. Lohkan- ja čállinmáhttu lea dálá servodagas hui guovddáš, ja sii geat lohket sámegiela dárbbasit buori, somás ja áigequovdilis sámi girjjálašvuođa. Dát bajdivččii maid sámegiela stáhtusa.
- Sámi servodagas galgá leat vejolaš fidnet girjjálašvuođa mii buktá juoidá ođđasa servodatdigaštallamii. Čállit ja jorgaleaddjit eai váilloše. Dalle lea buorre jos lágádusat ieža oččošedje eanet fámu vuoruhit guđe giehtačállosiid berre vuoruhit go ohcet almmuhandoarjaga Sámedikkis. Sámedikki buvttandoarjja lea unnun maŋimuš jagiid, ja Sámediggi ferte dainna rahčat vai sámi girjjálašvuohta ovdánivččii.
- Sámi servodagas galgá leat nuorra sámiin hállu čállit sámi girjjálašvuođa ja sis galgá leat vejolašvuohta dasa, go sii oidnet ahte lea vejolaš almmuhit girjjiid, eai ge dárbbas vuordit jahkeviissáid. Dákkár boahhteáiggis ii sáhte

sámi girjjálašvuoda ruhtadeapmi unnut, nu mo dál. Čujuhat tabellii mii lea mielddusin.

- Sámi girjjálašvuoda sisaoastinortnet maid livččii dehálaš sámi čáliide ja girjjálašvuhtii. SFS lea máŋga jagi bargan dáinna áššiin. Dalle jođihivččii ollu sámi girjjiid guovddáš girjerádjosiidda ja ásahusaide sámi guovllus.